

**UCHWAŁA NR XXXV/258/2018
RADY MIEJSKIEJ W TYKOCINIE**

z dnia 31 stycznia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin
na lata 2018 -2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, poz. 2232), w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, poz. 1292, poz. 60, poz. 2217), Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin na lata 2018 - 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tykocina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jerzy Augustynowicz

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE TYKOCIN
NA LATA 2018-2020

I. WPROWADZENIE

Artykuł 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizację gminnego programu wspierania rodziny.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka

i przekazuje mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcji w rodzinie, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy uniemożliwiające prawidłowe funkcjonowanie rodziny, której często towarzyszy również problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia czy niepełnosprawności. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji mających kontakt z rodziną, a także podejmowanie działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre. Organizując wsparcie na rzecz rodziny z wieloma problemami, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej w rozwoju dziecka jaką jest rodzina. Zamiast zastępować rodzinę w jej podstawowej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Dlatego też założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy pojawiają się problemy oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin na lata 2014-2017 opracowany został w oparciu o:

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE TYKOCIN

Gmina Tykocin położona jest w środkowej części województwa podlaskiego, w powiecie białostockim – jako gmina miejsko - wiejska. Gminę Tykocin zamieszkuje 6.326 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały (wg stanu na dzień 31.12.2017r.).

W oparciu o dane Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tykocinie

(sprawozdanie MPiPS - 03 za 2017 rok z udzielonych świadczeń pomocy społecznej pieniężnej, w naturze i usługach) została sporządzona diagnoza dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Na koniec 2017 r. z pomocy społecznej ogółem skorzystało 206 rodzin. Głównym powodem przyznawania świadczeń w różnych formach było w szczególności:

- długotrwała lub ciężka choroba – 133 rodziny,
- bezrobocie – 64 rodziny,
- niepełnosprawność – 61 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego
10 rodzin (w tym rodziny niepełne – 6),
- przemoc w rodzinie – 4 rodziny,
- potrzeby ochrony macierzyństwa – 33 rodziny,
- alkoholizm – 8 rodzin,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 3 rodziny.

Pracownicy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tykocinie w ramach pracy socjalnej podejmują szereg działań, dzięki czemu istnieje realna szansa wczesnego wykrywania nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny oraz pełnienia ról opiekuńczo - wychowawczych, co w konsekwencji przy zapewnieniu wsparcia i pomocy Ośrodka i innych instytucji do tego powołanych jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój fizyczny i duchowy, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Szczególną uwagę zwraca się na rodzinę i jej funkcjonowanie. Najczęściej dysfunkcyjność rodziny jest spowodowana takimi problemami jak uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról społecznych, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Po dokonaniu dogłębnej analizy powyższych środowisk przez pracowników socjalnych, jeśli zaistnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez Ośrodek okażą się niewystarczające, to poprzez współpracę z innymi instytucjami jest szansa na poprawę funkcjonowania rodziny w środowisku.

W sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd opiekuńczy może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w rodzinie zastępczej.

Od 2013 roku w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tykocinie zatrudniony jest asystent rodziny. Rodziny mające problemy z pełnieniem funkcji opiekuńczo - wychowawczych mogą otrzymać wsparcie asystenta rodziny. W Gminie Tykocin coraz częściej można zaobserwować w rodzinach negatywne zjawiska, tj. przemoc w rodzinie, uzależnienia. Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Tykocin z 2017 r. wynika, że w 17 rodzinach prowadzono procedurę „Niebieskiej Karty”. We wszystkich przypadkach ofiarami przemocy były kobiety, natomiast sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY TYKOCIN

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania na terenie Gminy Tykocin mieszczące się w zakresie wspierania rodziny:

- 1) Urząd Miejski w Tykocinie – przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci do szkół, w tym dzieci niepełnosprawnych;
- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tykocinie – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno – zawodowa rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – profilaktyka i przeciwdziałanie oraz eliminowanie problemów wynikających z nadużywania alkoholu;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny Gminy Tykocin – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- 5) Posterunek Policji w Choroszczy – zapewnienie bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości;
- 6) Placówki oświatowe na terenie gminy – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców, profilaktyka;
- 7) Placówki ochrony zdrowia z terenu gminy – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
- 8) Centrum Kultury, Sportu i Turystyki Ziemi Tykocińskiej w Tykocinie – organizacja aktywnego spędzania czasu wolnego, organizowanie zajęć dla dzieci w czasie zimowego i letniego wypoczynku, zajęcia plastyczne, organizowanie imprez cyklicznych (dzień Dziecka, zabawy choinkowe) ;
- 9) Gminna Biblioteka Publiczna w Tykocinie - spotkania autorskie, konkursy oraz lekcje biblioteczne;
- 10) Parafie z terenu gminy – działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży, organizowanie paczek w okresie Świąt Bożego Narodzenia;
- 11) Schola – aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez rozwijanie zainteresowań muzycznych;
- 12) Klub sportowy " Hetman " i " Orzeł " aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez zajęcia sportowe.

2. Instytucje i organizacje z terenu Powiatu Białostockiego, z którymi Gmina Tykocin współpracuje w zakresie wspierania rodziny:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Białymstoku;
- 2) Sąd Rejonowy w Białymstoku /Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Białymstoku;
- 3) Prokuratura Rejonowa w Białymstoku;
- 4) Komisariat Policji w Białymstoku;
- 5) Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Białymstoku;
- 6) Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku;
- 7) Organizacje pozarządowe;

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

IV. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

1. Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością;
- 2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach;
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

4) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia asystenta rodziny.

V. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

1. Cel szczegółowy:

1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością.

Lp.	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, znajdującym się w trudnych warunkach materialnych.	2018 – 2020	MGOPS
2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole i przedszkolu.	2018 –2020	MGOPS, szkoły i przedszkole na terenie Gminy Tykocin
3.	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	2018-2020	szkoły i przedszkole na terenie Gminy Tykocin
4.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków.	2018 –2020	MGOPS, Urząd Miejski
6.	Organizacja wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu.	2018 –2020	Urząd Miejski, szkoły na terenie gminy Tykocin, GKRPA, Parafia, CKSiTZZT
7.	Współpraca z instytucjami i organizacjami z poza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie.	2018 –2020	Wszystkie podmioty

2. Cel szczegółowy:

2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

Lp.	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Systematyczna praca z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	2018 – 2020	MGOPS, Placówki Oświatowe, Policja, Sąd Rodzinny
2.	Coroczne uchwalanie gminnych programów profilaktycznych zawierających działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień oraz zasady ich finansowania.	2018 – 2020	GKRPA w Tykocinie
3.	Upowszechnianie i realizowanie programów profilaktycznych, edukacyjnych i prozdrowotnych w szkołach pozwalających na edukację dzieci, młodzieży i rodziców zakresie uzależnień, zdrowego żywienia, zdrowego stylu życia.	2018 – 2020	Urząd Miejski, MGOPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Policja

4.	Zapobieganie zjawisku przemocy poprzez podejmowanie działań mających na celu ograniczenie przemocy w rodzinie w środowiskach zagrożonych przemocą. Kierowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy na działania korekcyjno - edukacyjne.	2018 – 2020,	Wszystkie podmioty
5.	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, kierowanie potencjalnych sprawców przemocy na działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie	2018 – 2020	Zespół Interdyscyplinarny, OPS, Policja, Placówki ochrony zdrowia PCPR, organizacje pozarządowe,
6.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w zakresie promocji zdrowego stylu życia poprzez sport, rekreację i kulturę.	2018 – 2020	Urząd Miejski, MGOPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, CKSiTŻT, Parafia, Biblioteka, Kluby sportowe, Świetlice wiejskie
7.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	2018 – 2020	Urząd Miejski, MGOPS, GKRPA, Policja, Placówki Oświatowe
8.	Organizacja imprez promujących wspólne spędzanie wolnego czasu dzieci i rodziców (festyny rodzinne, pikniki, Dzień Dziecka)	2018 – 2020	Urząd Miejski, GKRPA, Placówki Oświatowe, CKSiTŻT

3. Cel szczegółowy:

3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

L.p	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	2018 – 2020	MGOPS, Placówki Oświatowe
2.	Pomoc dzieciom uzdolnionym z rodzin ubogich w rozwoju uzdolnień.	2018 – 2020	MGOPS, Urząd Miejski, Placówki Oświatowe,
3.	Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	2018 – 2020	Placówki Oświatowe, CKSiTŻT, Biblioteka

4. Cel szczegółowy:

Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia pomocy asystenta rodziny.

L.p	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych i edukacyjnych.	2018 – 2020	MGOPS, Placówki Oświatowe
2.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia pomocy asystenta rodziny.	2018 – 2020	MGOPS, Sąd Rodzinny,

3.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami specjalizującymi się w pracy na rzecz dziecka i rodziny	2018 – 2020	MGOPS, Organizacje pozarządowe i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny
----	---	-------------	---

VI. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny zamieszkałe i wychowujące dzieci na terenie Gminy Tykocin, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

Realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Tykocin na lata 2018-2020 powierza się Miejsko - Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Tykocinie przy współpracy i udziale:

- Urzędu Miejskiego w Tykocinie,
- Placówek Oświatowych z terenu Gminy Tykocin,
- Policji,
- Centrum Kultury, Sportu i Turystyki Ziemi Tykocińskiej w Tykocinie,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Tykocinie
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tykocinie,
- Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Tykocin,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku,
- Placówek ochrony zdrowia,
- Parafii,
- Organizacji pozarządowych.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu będących w dyspozycji GKRPA w Tykocinie, Budżetu Gminy Tykocin oraz budżetu państwa (programy rządowe).

Opracował:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tykocinie